

spreminjajočih se komunikacijskih vlog).²² Zavedanje, da gre pri uresničevanju učnega pogovora pravzaprav za vrsto javnega govora, govori v prid uporabi retoričnega pristopa. Uporaba koncepta petih opravil govorniku (učitelju ali učencu) omogoča namreč celovito načrtovanje njegove izvedbe in analizo, obenem pa tudi poznavanje in razumevanje posameznih tehnik in pristopov, ki znotraj procesa opredeljujejo vsakega od postopkov.²³ Spomnimo še na poznano in aktualno tehniko miselnih vzorcev, ki se pogosto uporablja kot učna strategija. Upošteva jo retorični okvir bi jo na prvi pogled uvrstili v četrto opravilo (tj. pomnjenje), med mnemotehnična sredstva, s pomočjo katerih lahko uspešneje pomnimo učno snov oz. poljubno že ustvarjeno vsebino. To seveda drži, a miselni vzorec lahko razumemo in uporabljamo tudi kot vizualizirano podobo celotnega postopka govornikovih opravil, torej kot neposredni rezultat iskanja, izbire in razvrščanja argumentov, ki jih za dano situacijo ustrezno prebesedimo, pomnimo in izvedemo. Pri tem je treba poudariti, da je tehnika miselnih vzorcev izrazito individualna (tj. vsaka asociativna mreža, ki z njeno pomočjo nastane, je lastna in blizu le tistemu, ki jo je ustvaril) in kot princip organiziranja vsebin (tj. prostorsko-grafična shema proti linearnemu ali drugemu načinu povzemanja) vsem ljudem preprosto ne ustreza, zato je ni mogoče prenašati v razred kot edino tehniko oz. obvezujoč način ponazarjanja in pomnjenja informacij.

V zvezi z ubesedovanjem (tj. tretjim govornikovim opravilom), velja omeniti, da se retoriki v obstoječem šolskem sistemu posveča celo neposredna pozornost, in sicer v okviru literature in stilistike. Slednje je rezultat zgodovinske okoliščine, da je retorika postala spretnost estetiziranega govorjenja in je bila v skrajni obliki zreducirana na katalog literarnega izrazja. A kot smo omenili že v uvodnem delu, je vse od začetka 20. stoletja ta pogled na retoriko presežen tako v teoretskem smislu kot tudi v razumevanju njenega družbenega dometa. Če torej v pedagoškem procesu učenci retorične spretnosti spoznavajo predvsem prek umetniških besedil in literarnih jezikovnih konvencij (tj. literarnih figur), ne pa v obliki stilске pestrosti in funkcionalnosti vsakdanjega (pa tudi znanstvenega) govora, potem ne le, da vzdržujemo napačno predstavo o retoriki kot zaprašeni

22 Prim. Marentič Požarnik in Plut Pregelj, 2009.

23 Znotraj funkcij posameznih opravil je seveda mogoče uporabiti tudi teoretsko ustrezno utemeljene sodobne tehnike, ki jih najdemo pod imeni *kritično mišljenje*, *ustvarjalno pisanje* in *javno nastopanje* ipd. A je treba še enkrat opozoriti, da je nekritična in šablonska uporaba tehnik, vzetih iz konteksta, in brez temeljne (že v antiki prepoznane) ideje o potrebnih širini znanja lahko celo škodljiva.